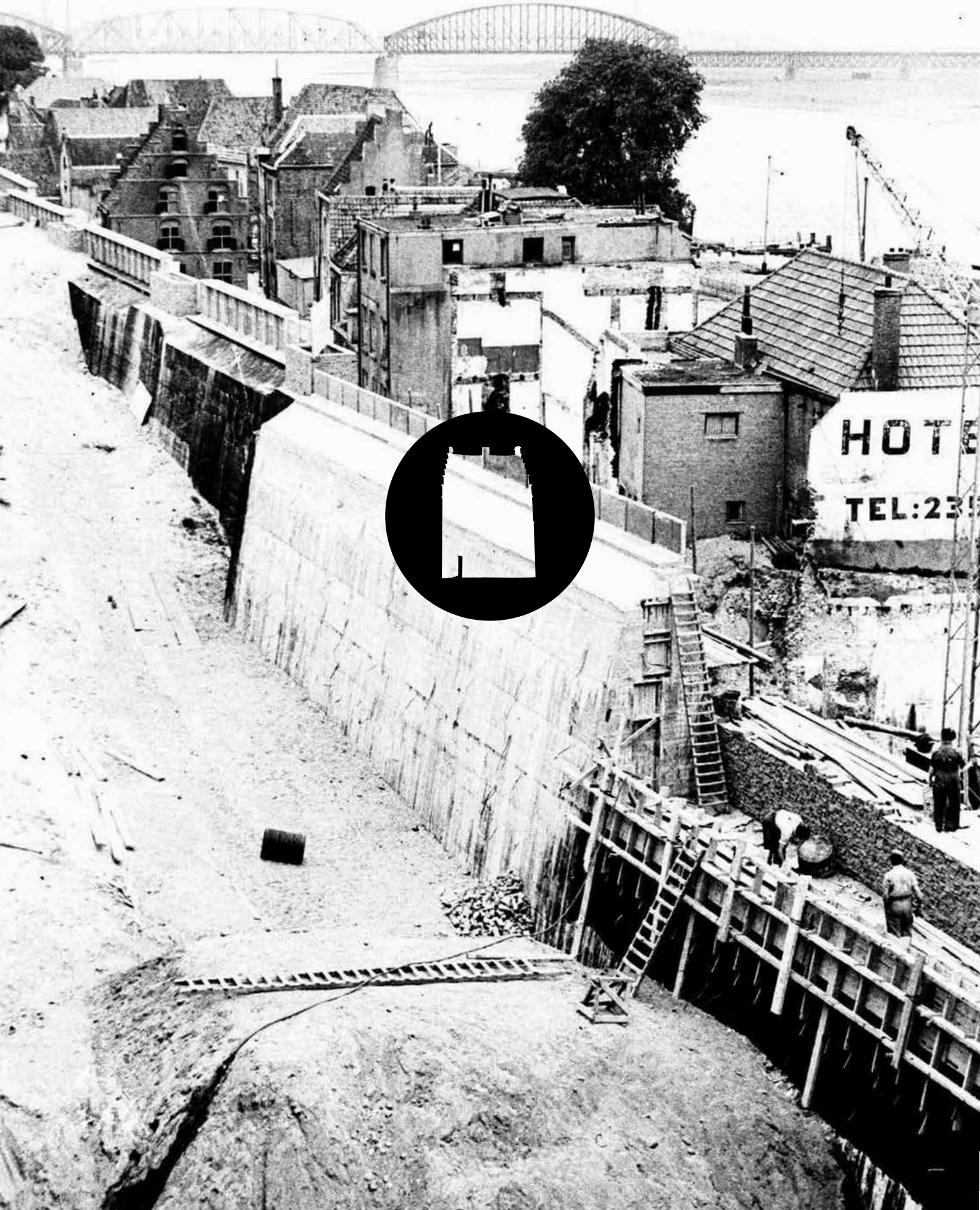

Jaarverslag
Besindershuis
2020

JAARVERSLAG BESIENDERSHUIS 2020

TWEEDUIZENDNTWINTIG VOORWOORD

- 1
 - 1.1 SUFFERING MATTERS
 - 1.2 COLLAGE VAN DE STAD
 - 1.3 BESIENDERSHUISARREST
 - 1.4 CONCERT OPMAAT
 - 1.5 WALK OF THE TOWN
 - 1.6 WATERWOLF EN AQUANAUT
 - 1.7 FLIPPING THE BIRD
 - 1.8 10 JAAR BESIENDERSHUIS
 - 1.9 BESIENDERSHUIS WINT DE GELDERSE PAUWENVEER
- 2 JAARLIJKS TERUGKERENDE AKTIVITEITEN
- 3 BESIENDERSHUIS ALS GUESTHOUSE
- 4 FINANCIËN

TWEEDUIZENDTWINTIG

Ondanks alle beperkingen, vraagtekens en losse eindjes veroorzaakt door Corona hebben we, wellicht onverwacht, een rijk 'cultuurjaar 2020' kunnen realiseren. Met als verrassing in het najaar, een enorme pluim voor 10 jaar Besiendershuisprogramma.

Het festival Suffering Matters, het grootste project dat we tot nu toe georganiseerd hebben, en dat na 4 jaar intensieve voorbereidingen helaas afgelast werd sloeg een gat in de hooggespannen verwachtingen en onze energie dit voorjaar. Ook de langverwachte onthulling van de Waterwolf en het eerste kunstwerk van Niels van Bunningen in het kader van Walk of the Town werden uitgesteld. Het voorjaar werd een tijd van herbezinning, pas op de plaats en creëerde de (welkome) ruimte om los van de organisatiestroom nieuw programma en strategie te kunnen ontwikkelen. Dit was ook nodig, omdat binnen de organisatie er veranderingen gaan plaatsvinden in 2021. Corrie Kuijs gaat per 1 januari 2021 haar verantwoordelijkheden afschuiven. Het gevolg is de aanwinst van een nieuwe jonge kracht binnen de oude muren: Jade Kerste. Jade Kerste is een jonge kunsthistoricus met een bijzondere belangstelling voor inventieve vormen van publieksoverdracht. Haar kennis, inzicht en frisse gedachten matchen uitstekend bij de mooie plannen die we de komende jaren gaan ontvouwen.

Een aantal kleinere activiteiten, zoals de 'Concerten Op-Maat' en de nieuwe voorstelling van 'Een schone dood', gingen niet door en kunnen nu nog steeds niet plaatsvinden en worden doorgeschoven naar een later tijdstip.

We hebben echter in het voorjaar, tijdens de eerste lockdown, wat kleine en alternatieve corona evenementen kunnen organiseren waardoor het toch niet helemaal stil werd rond het besindershuis. Op koningsdag organiseerden we het fotoproject Collage van de stad. Dat was een bijzonder succes met veel bijdragen vanuit de hele Nijmeegse samenleving. En vanuit Berlijn stuurde Ilona Verhoeven ons een serie mooie columns en podcasts (in samenwerking met Peter Hendriks) die met artistiek-filosofische blik reflecteerde op betekenis en impact van het eerste corona-isolement op het dagelijks leven.

Gelukkig hebben we twee grote projecten in september succesvol af kunnen ronden. In de luwte rond de Coronacrisis rond de zomer, was er ruimte om de onthulling van Waterwolf en Aquanaut te organiseren. Op zaterdag 19 september waren onder belangstelling van veel publiek (op gepaste afstand jawel) de gedeputeerde van de provincie Gelderland, burgemeester Bruls, onze wethouders Noël Vergunst en Monique Esselbrugge en natuurlijk het kunstenaarsduo Space Cowboys aanwezig om de wolf en zijn vriend met Waalwater te 'dopen'. Het was een fantastisch mooie en zonnige nazomerdag en het kunstwerk werd direct gekaapt door tientallen spelende kinderen die de wolf triomfantelijk omarmden. Het bijbehorende luisterverhaal van Marloes Morshuis is in

de afgelopen maanden al duizenden keren beluisterd via QR code op mobiele telefoon.

Een week eerder, 12 september, was de onthulling van het eerste kunstwerk van Niels van Bunningen aan de Piersonstraat. Eindelijk, na een paar jaar ontwikkeling, planvorming en bureaucratisch geworstel, kon het kunstwerk 'de Zeigelhof Affaire' onthuld worden. Een prachtig eerbetoon aan de heftige gebeurtenissen van zo'n 40 jaar geleden. Nog negen werken te gaan de komende anderhalf jaar...

Tegelijkertijd, in die Coronaluwte werkten we aan het project 'Flipping the Bird' met Jaap Scheeren en Warming Up festival. Zes XXXXXXXLLLLLLL foto's van middelvingeropheffende dieren sieren en waarschuwen met serieuze humor de stad en haar inwoners. Een weer net anders opgeheven vingertje dan we gewend zijn...

Maar als enorme verrassing, begin november, kregen we in het Provinciehuis in Arnhem de 'Gelderse Pauwenveer' uitgereikt. Een mooie geldprijs van 25000 euro, maar misschien wel nog belangrijker, aandacht en erkenning voor 10 jaar met overtuiging en plezier kunst en cultuur programmeren vanuit het Besiendershuis. Wat hebben we hier hard voor gewerkt de afgelopen jaren en krijgen we nu beloning voor de overtuiging en inzet die we jaren onderling keer op keer naar elkaar uitspraken maar die soms op een of andere wijze niet helemaal gezien of op waarde geschat werd. Eind goed. Al goed. Dank Prins Bernhard Cultuurfonds voor deze bijzondere erkenning.

Besiendershuis wordt gezien en gewaardeerd. De inzet, overtuiging en ideeën en natuurlijk de altijd gezellige samenwerking met Corrie Kuijs zijn hiervoor onmisbaar geweest.

1.1 SUFFERING MATTERS

MET PIJN IN ONS HART WERDEN OOK WIJ GENOOD-ZAAKT ONS FESTIVAL TE CANCELEN. DE ACTUALITEIT HEEFT DE ACTUALITEIT VAN HET THEMA INGEHAALD...

Dat was te lezen op onze website. Alles was klaar voor vijf weken pijn en lijden. Suffering Matters is een groot project waar we inmiddels 4 jaar aan werken. Voorjaar 2020 gehad het in volle glorie uitgerold moeten worden. Een rijk programma met salons, concerten, beeldende kunst, lezingen etc...

Zoals bij bijna iedereen gooide corona roet in het eten. Van de ondersteunende fondsen hebben we groen licht, het festival in voorjaar 2021 te programmeren. Momenteel zijn we aan het bekijken, hoe het met corona in het achterhoofd zinvol te kunnen laten plaatsvinden.

Middels een blog en een serie podcasts van onze writer in residence Ilona Verhoeven hebben we in de maanden april mei toch nog enigszins vanuit isolatie kunnen reflecteren op Suffering Matters. Zie hiervoor het onderdeel 'Besiendershuisarrest'

OVER SUFFERING MATTERS EN FESTIVAL DAT NIET DOORGING:

Iedereen heeft onherroepelijk pijn in zijn of haar leven, in alle soorten en maten. Van kleine pijnntjes tot groots en slepend lijden en van liefdesverdriet tot zenuwpijn. Pijn is zowel hyperpersoonlijk als universeel; iedereen heeft het op een zeker moment in het leven, en toch weet alleen JJJ hoeveel pijn je voelt. Praten over pijn doen we liever niet, en we weten vaak ook niet goed hoe we iemand met pijn kunnen troosten. Over onderwerpen als chronische pijn, wat veel voorkomt, is zelfs nauwelijks algemene kennis. Het Besiendershuis in Nijmegen presenteert: Suffering Matters, een festival waar alle soorten pijn welkom zijn.

Gedurende vijf weken wordt er vanuit verschillende perspectieven, zoals geneeskunde, beeldende kunst, film, yoga, muziek, geloof en geschiedenis, ingegaan op aspecten van het grote thema lijden. Het festival biedt kennis, inzicht en troost in woord, beeld en klank. Suffering Matters vindt plaats in de Stevenskerk, een plek die zowel pijn als verlichting kent.

Het lijden van Christus natuurlijk, zeker omdat het festival van start gaat op Witte Donderdag. Jaarlijks putten zo'n 150.000 bezoekers troost uit het geloof en het gebouw. Daarnaast wordt tot mei 2020 het bombardement op Nijmegen herdacht. De Stevenskerk is het hart van de stad die 75 jaar geleden zo'n pijn heeft geleden. Dit leed krijgt nadrukkelijk een plaats in het festival, tijdens een avond waarin een parallel wordt gelegd met een andere stad die veel heeft geleden: Nagasaki.

Bij Suffering Matters halen we pijn uit de taboesfeer. Zo praten we over omgaan met lijden in een talkshow over kanker. Ook is er een workshop over de kracht van rituelen in omgang met pijn. Een kroegtheoloog legt verbanden tussen de kruiswegstaties en het hedendaagse leven, en de sprekers van Mensen Zeggen Dingen delen hun eigen pijnlijke ervaringen. Filmmaker Floor Adams vertelt over haar favoriete pijnlijke films. Leer naar je eigen lichaam luisteren tijdens een yogales in de kerk, of ga liggen in de kerk voor een intens ligconcert. Er is een lezing over kunstenaar Marina Abramovi, over de pijn die zij opzoekt in haar werk, maar ook over hoe haar werk een helende werking kan hebben. En zo vinden ook hoop en troost hun weg in het programma. Kom bijvoorbeeld luisteren naar een live radioshow met de ultieme troostmuziek.

Kunst biedt de verlichting in het programma van Suffering Matters: in de kerk zijn monumentale kunstinstallaties te zien van Keiko Sato, Martijn Schinkel en Rob Sweere, die de fysieke, mentale en maatschappelijke pijn in beeld hebben gebracht. Writer-in-residence Ilona Verhoeven zal het festival in woorden vatten. Aan de kunst de taak om ons onze pijn even te doen vergeten, ons perspectief erop te veranderen of een gesprek erover te openen. Om de pijn even iets beter te kunnen dragen.

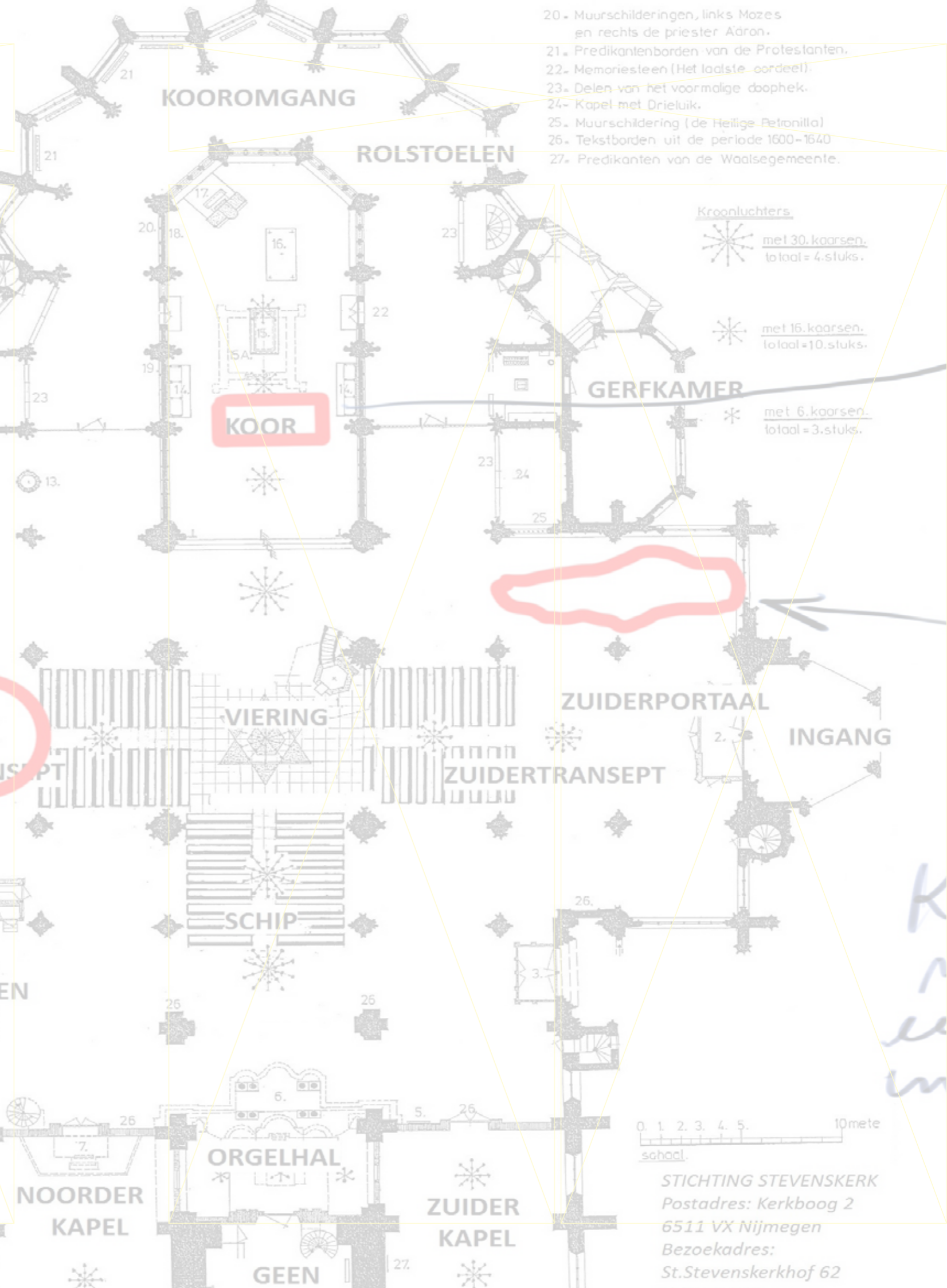
Suffering Matters is een samenwerking van Radboud UMC, Expertisecentrum voor Pijn en Palliatieve Zorg, Stichting Stevenskerk en Besiendershuis.

Suffering Matters wordt financieel ondersteund door het Mondriaanfonds, de Provincie Gelderland, Het Prins Bernhard Cultuurfonds en de gemeente Nijmegen.

#sufferingmatters #kusjeerop #bakkiestroost #zwaarleven

RONDGANG DOOR DE KERK
1 - Kansel (1640).
2 - Tochtportaal (1632).

9 - Muurschilderingen (± 1570)
10 - Reliek van Alberthus de Grote.

20 - Muurschilderingen links Mozes en rechts de priester Aäron.
21 - Predikantenborden van de Protestanten.
22 - Memoriesteen (Het laatste oordeel).
23 - Delen van het voormalige doophek.
24 - Kapel met Drieluik.
25 - Muurschildering (de Heilige Petronilla).
26 - Tekstborden uit de periode 1600-1640.
27 - Predikanten van de Waalsegemeente.

Kroonluchters
met 30. kaarsen.
totaal = 4. stuks.

met 16. kaarsen.
totaal = 10. stuks.

met 6. kaarsen.
totaal = 3. stuks.

0 1 2 3 4 5 10metre
school

STICHTING STEVENSKERK
Postadres: Kerkboog 2
6511 VX Nijmegen
Bezoekadres:
St. Stevenskerkhof 62

Ker
ma
en
in o

1.2 COLLAGE VAN DE STAD 2020

Aan de hand van een eenvoudige 'gebruiksaanwijzing' zijn Nijmegenaren gevraagd om op 27 april 2020 een foto te maken vanuit hun voordeur. Driehonderdvijfenzestig Nijmegenaren hebben hier aan gehoor gegeven. De eerste foto kwam al binnen om 00:01 uur vanaf de Havikstraat. Nimma by Night.

Wat volgde en de dagen erna binnendruppelde, zijn eigenlijk heel gewone maar tegelijkertijd ook bijzondere privebeelden vanuit het alledaagse perspectief van bewoners van de stad.

We zien voortuinen, pleinen, straten, auto's, fietsen, ontluikende planten, bomen, blauwe lucht. Heel veel blauwe lucht, zon, vlaggen, huizen, bakstenen, vergezichten. Er zit ergens een stevige poes in de tuin en op een ander adres kijkt een herdershond je trouw aan. Maar wat veelal ontbreekt zijn de mensen. Soms hijst iemand een vlag, zwaait een feestelijk in oranje geklede overbuurman je toe, of rennen kinderen op straat. Maar verder is het uitgestorven. Nijmegen zit vooral binnen, of wel buiten, maar dan achter in de tuin lekker in de zon met een tompouce en een oranjebittertje te peinen over hoe het was en hoe het gaat worden. Soms zie op de foto's een verdwaalde poging tot rommelmarkt. Kinderen hebben op de stoep speelgoed of ander koopwaar gelegd in de hoop er voorbijgangers mee te verleiden.

In deze periode heeft 'de voordeur' nog meer de betekenis gekregen van 'cruciale grens'. De overgang van een 'veilige' omgeving naar een mogelijk vijandig klimaat. Je moet je handen wassen als je deze drempel overschrijdt. Je moet oppassen met wat je buiten aanraakt. Buiten zijn vrienden, burens en bekenden potentiële virusverspreiders. Binnen is directe familie het enige waarmee je een warm en normaal en een eventueel grenzeloos contact kunt onderhouden.

De hoeveelheid aan foto's en de gelijktijdigheid, synchroniciteit waarin deze tot stand gekomen zijn maakt dit een bijzondere verzameling. Een vreemde en toch gewone blik op de buitenwereld, naar Nijmegen op Koningsdag 2020. Volgend jaar willen we dit weer doen. En het jaar daarna, en daarna. Telkens dit fotoproject op een dag in het jaar. Langzaam zie je dan in die stapeling de stad veranderen; worden zaken zichtbaar die in het nu voor ons verscholen zijn, als in een slow motion waarin wordt onthuld wat zich door snelheid, de waan van de dag, aan ons oog onttrekt.

Via de onderstaande link is de foto-oogst te bekijken. Ze zijn gerangschikt op volgorde van binnenkomst. Besiendershuis.com/collagebank1 en Besiendershuis.com/collagebank2.

Collage van de stad is ontstaan in nauwe samenwerking met het Regionaal Archief Nijmegen. Het archief neemt de foto's op in een eigen databank. Er wordt bekeken of de jaarlijkse oogst ingevoerd kan worden in de Nijmeegse digitale atlas. Het is de bedoeling dit project jaarlijks uit te voeren.

Collage van de stad wordt gemaakt vanuit het programmabudget. Het Regionaal archief ondersteund in ureninzet.

COLLAGE VAN DE STAD - NIJMEGEN ANNO 2020

1.3 BESIENDERSHUISARREST

Doordat het Suffering Matters Festival noodgedwongen verschoven werd, stuurde onze writer-in-residence Ilona Verhoeven berichten vanuit Berlijn. Een 'quarantaine-kanaal' dat gaandeweg vorm kreeg: #Besieidershuisarrest - made by het Besieidershuis Nijmegen.

Het resultaat waren 7 columns en 4 podcasts. De columns werden geschreven vanuit het isolement in Berlijn. Quarantaine, vrijheid, het kleine leven van alledag werden verwoord in beschouwende, ontroerende en geestige teksten vergezeld van een foto.

De 4 podcasts werden gemaakt in de driehoek Berlijn-Leuth-Nijmegen. Naast de vaste rubrieken waren er bijdragen van bijzondere gasten uit de wereld van kunst en cultuur afgewerkt met composities en soundscape van Peter Hendriks.

Besieidershuisarrest was een voorzichtige, kleine voortzetting van Suffering Matters in coronatijd.

Besieidershuisarrest werd gemaakt met een kleine bijdrage vanuit het Besieidershuisprogrammabudget.

www.besieidershuis.com/besieidershuisarrest

ALLES
WERD GUT

1.4 CONCERTEN OPMAAT

De Waalboog, Besiendershuis, VasimZO en de Goede Herder presenteren EEN van de dit jaar eigenlijk VIJF beoogde concerten. Corona deed de rest...

STRIJKKWARTET JORGE GRESA

Op 26 januari van 15.00 tot 16.30 uur, vond het eerste concert OpMaat 2020 plaats in de Goede Herderkerk (Fanfarestraat 57, Nijmegen). Het strikkwartet Jorge Gresa bestaat uit vier jonge, cum laude afgestudeerde muzikanten. Dit concert is met name bedoeld voor liefhebbers van (toegankelijke, lichte) klassieke muziek. Het repertoire zag er als volgt uit:

W.A. Mozart (1756-1791) Strijkkwartet nr. 4, K.157

F.J. Haydn (1732-1809) Strijkkwartet Op.33 / 2, 'The joke'

W.A. Mozart (1756-1791) Strijkkwartet nr. 15, K.421

Ongeveer 80 personen genoten van een fantastisch zondagmiddagconcert.

Over de organisatie van de concerten OpMaat:

De Waalboog, Besiendershuis en VasimZO hebben de handen ineengeslagen en organiseren sinds 2019 een serie concerten met weinig omgevingsprikkels onder de naam Concerten OpMaat.

Concerten op maat zijn toegankelijke en publieksvriendelijke concerten voor iedereen, voor jong en oud, en voor jongeren en ouderen die minder mobiel en/of geïsoleerd zijn door fysieke en/of mentale beperkingen. Wij organiseren deze concerten vanuit de gedachte dat muziek van betekenis is voor iedereen, en dat daarbij niemand is buitengesloten. Met of zonder beperkingen, met of zonder een gevulde beurs: echt voor alle Nijmegenaren.

De toegangsprijs kan laag worden gehouden doordat de organisatoren er veel vrijwillig werk insteken en er kostendekkend wordt gewerkt. Zowel de Goede Herder als de artiest werken voor een lage gage, omdat ze de doelstelling van het concert zo sympathiek vinden.

Deze concerten hebben een gevarieerd aanbod van singer-songwriters, pop, klassiek en wereldmuziek en hebben één ding gemeen: de kwaliteit is hoog!

Bij concerten op maat zijn er minder omgevingsprikkels, zoals

- minder versterkt, zachter geluid
- rustig licht, geen licht effecten

- voldoende zitplekken en zo mogelijk een rustplek
- kortere duur van het concert met een pauze
- in de middag

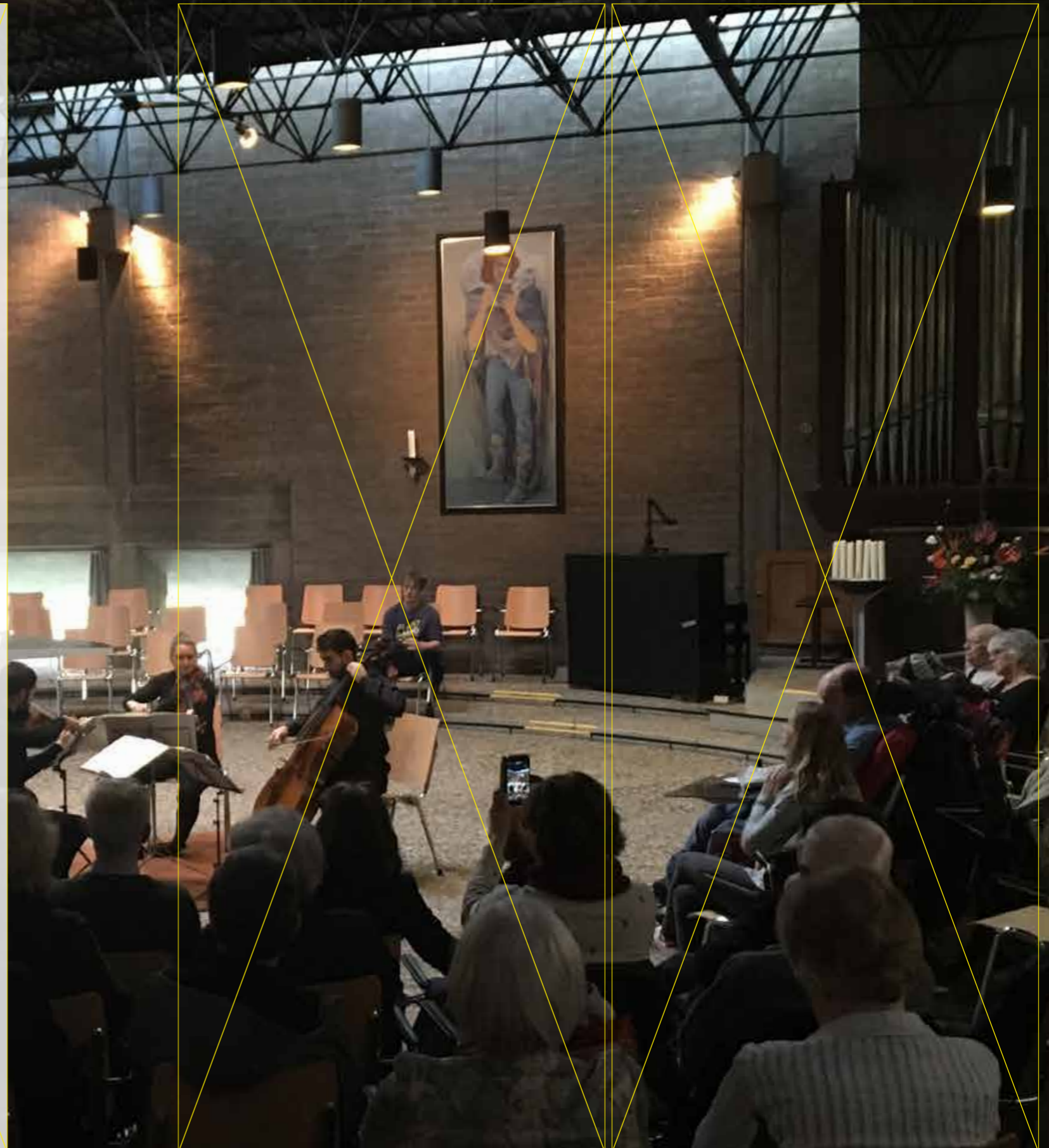
Over de partners:

De Goede Herderkerk is een katholieke geloofsgemeenschap in de Wijk Neerbosch-Oost. De Goede Herderkerk is een locatie die veilig en goed bereikbaar is, ook voor rolstoel- en scootmobielgebruikers.

De Waalboog is gespecialiseerd in zorg en een UIT-programma voor mensen met complexe zorgvragen of gedragsproblemen

Vasimzo- corebusiness is de programmering van concerten in dé culturele hotspot van Nijmegen, Cultuurspinne-rij De Vasim.

Dit evenement wordt mogelijk gemaakt door bijdragen van de Stichting Vrienden van de Waalboog en de gemeente Nijmegen.

1.5 WALK OF THE TOWN

Twaalf september werd, parallel aan de opening van Walk of the Town aan de Piersonstraat in Nijmegen, het eerste kunstwerk De Zeigelhof affaire van Niels van Bunningen onthuld.

Walk of the Town is een fysieke belevingsroute door de stad in de vorm van een ongeveer 2,5 cm brede en 7 kilometer lange groene lijn. De lijn leidt langs bekende en onbekende, verborgen, plekken in de stad. Onderdeel van de route is het ontdekken van een tiental kunstwerken. Deze worden gemaakt door kunstenaar Niels van Bunningen (1988).

In die reeks visualiseert de kunstenaar op eigenzinnige wijze tien tijdlagen van de Nijmeegse geschiedenis, van de verre prehistorie tot in het nu, op tien, voor die tijdlagen betekenisvolle plekken in de stad.

Het eerste beeld handelt over de Piersonrellen, de benaming van de krakersrellen die in februari 1981 rondom de Piersonstraat in Nijmegen werden uitgevochten in het kader van de Zeigelhof-affaire. Deze heftige gebeurtenis, een harde strijd tussen burgers en overheid, staat bij vele stedelingen nog in het geheugen gegrift en is een ijkpunt in de Nijmeegse geschiedenis en deel van de Nijmeegse identiteit.

Niels van Bunningen maakte speciaal voor deze locatie een prachtig en liefdevol beeld uit cortenstaal en verzinkt staal dat aan de gevel van Piersonstraat 33 wordt bevestigd. Niels van Bunningen is een jonge maar ervaren kunstenaar, specialist in het modelleren en construeren van metalen. Hij is kunstenaar/smid bij wie het artistieke concept hand in hand gaat met ambacht en vakmanschap. Hij last, soldeert, kneedt en vervormt brons en staal, geladen met symboliek en een voorliefde voor bijzondere details.

Gestaag werkt de kunstenaar nu door aan de negen andere beelden. Deze zullen de komende anderhalf jaar, stapsgewijs en her en der aan de groene lijn verschijnen.

Besiendershuis is verantwoordelijk voor ontwikkeling, organisatie en de artistiek inhoudelijke begeleiding en bemiddeling gedurende het gehele traject van realisatie van de tien sculpturen.

1.6 DE WATERWOLF EN DE AQUANAUT

Op 19 september werd het kunstwerk Waterwolf en Aquanaut van Space Cowboys (Albert Dedden en Paul Keizer) onthuld. Het drieënehalve meter hoge bronzen beeld kijkt nu uit over het nieuwe Nijmeegse rivierenlandschap. Het beeld is een ode aan het nieuwe rivierenlandschap en de wijze waarop de stad Nijmegen de Waal eindelijk weer in haar armen sluit. Het kunstwerk verwijst naar de indrukwekkende stadshistorie, de betekenis van het water en de rivier en de jonge geest die in deze oude stad ontelbaar aanwezig is.

Twee jaar werkten de kunstenaars aan het kunstwerk. In hun atelier in Deventer werd het beeld op ware grootte in piepschuim, karton en klei geconstrueerd. Daarna werd het in in stukken gesneden, ingevormd, in brons gegoten, werden de losse delen weer aan elkaar gelast en werd uiteindelijk het beeld gepatineerd (van een donkere kleur voorzien). De kennis en het vakmanschap van Bronsgieterij Kemner uit Cuijk, waar het beeld gegoten is, was hierbij onmisbaar.

Op initiatief van Besiendershuis is in samenwerking met de waalakdeondernemers een speciaalbier ontwikkeld, gebrouwen bij brouwerijen Oersoep. Resultaat is een mooi kruidig 'saison' bier, dat afgelopen zomer gretig aftrek vond op de terrassen aan de rivier. Voorwaarde voor deelname van de ondernemers aan dit project was dat zij een deel van hun winst af zouden staan aan een kleine natuurorganisatie die bij kan dragen aan de verbetering van de rivier en uiterwaarden. Besiendershuis initieerde en begeleidde het gehele traject en ontwierp het etiket.

Speciaal voor de onthulling schreef de Nijmeegse kinderboekenschrijfster Marloes Morshuis een kort verhaal over Waterwolf en Aquanaut. Bij het kunstwerk is een QR-code te scannen zodat dit verhaal, begeleid door een soundscape van Peter Hendriks, ter plekke te beluisteren is.

Inmiddels (midden januari 2021) is het verhaal van Marloes Morshuis al meer dan 3000 keer beluisterd. Het kunstwerk blijkt een echte magneet te zijn, zeker in combinatie met de ijswinkel van Strik op een steenworp afstand. Momenteel wordt gewerkt aan een Engelse en Duitse versie van het verhaal. Deze zal in het voorjaar van 2021 te beluisteren zijn.

In korte tijd verschenen er drie nieuwe kunstwerken aan de rivier: het Gezicht van Nijmegen, de Kaaisjouwer en dus nu Waterwolf en Aquanaut. Het laat zien hoezeer de rivier en de eeuwige stroming een bron van verbeelding is voor onze stad.

Besiendershuis was ontwikkelaar en bemiddelaar in het gehele project. Verantwoordelijk voor de artistiek inhoudelijke begeleiding, fondsenwerving en organisatie.

Dit kunstwerk werd mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de gemeente Nijmegen, de Provincie Gelderland en het Mondriaanfonds.

1.7 FLIPPING THE BIRD

Van eind augustus tot medio september verschenen stapsgewijs, op 6 locaties in Nijmegen, enorme foto's van fotograaf Jaap Scheeren (Nijmegen 1979).

Deze fotoserie is onderdeel van een fotoproject getiteld Flipping the bird, een beeldverhaal over de relatie tussen het menselijk handelen en de natuur. Jaap Scheeren ontwikkelde deze buitenexpo in samenwerking met het Besiendershuis.

Flipping the bird is het verhalend beeldverslag, een fotoman eigenlijk, van een lange en intensieve wandeling in de duinen, waarbij de kunstenaar zich opnieuw probeert te verbinden met de natuur. Tijdens deze wandeling wordt hij langzaam verliefd op het landschap, de flora en de fauna en hij denkt dat deze liefde wederzijds is. Er ontstaat een bijzondere, surrealistische, humoristische en ook confronterende dialoog tussen mens, flora en fauna. Bij de climax blijkt de wederzijdse liefde een illusie en de hoofdpersoon zal een weg moeten kiezen...

Het verhaal speelt zich in de duinen af in verband met de continue dreiging van de zee voor ons nederige land. Het menselijk handelen en de keuzes die we nu en in de toekomst maken zijn hierin van groot belang.

Jaap Scheeren: "Ik begon met wandelen en fotograferen in de bossen en later de duinen en vond de uiteindelijke urgentie om van dit wandelen een project te maken in De Ramp van 1953, en dan vooral toen ik het gelijknamige boek tegenkwam in mijn opa's boekenkast. Een ramp die ver weg lijkt, maar waarvan ik wil dat deze zich nestelt in het collectieve geheugen om herhaling te voorkomen. Voor mij vormde dit verhaal het sleutelmoment om dit project door te zetten."

De zes foto's in de Nijmeegse openbare ruimte toonden het confronterende hoogtepunt uit het beeldverhaal. Dus pak je fiets of neem de benen en bekijk ze allemaal!

De XXXL foto's waren te vinden op de onderstaande locaties. Sommige foto's hangen er voor een langere periode

- Gevel van de Vasim bij stadsbrug de Oversteek
- LUX, zijde Marienburgplein en zijde Klein Marienburg (2x)
- Op het Honigterrein aan de westzijde
- De zijgevel van Van Oldenbarneveltstraat no 46
- In Museum het Valkhof

Er moet nog steeds een foto geplaatst worden. Waarschijnlijk gaat dit gebeuren bij het kunstinitiatief Hu-

bert in het voorjaar van 2021. Door corona is plaatsing op deze locaties al een paar keer uitgesteld. Hoe kan het ook anders...

Flipping the Bird liep parallel met, en was onderdeel van het Warming Up festival dat in september in de stad heerstreek.

Dit festival, dat landelijk georganiseerd wordt, gaat over de verhouding mens en natuur en de keuzes die we kunnen maken. Je leert niet alleen wat klimaatverandering en -adaptatie inhoudt, maar ook wat je zelf kan doen om zeespiegelstijging te voorkomen. Warming up zet doelbewust in op de kracht van de verbeelding, zodat je op een andere manier met elkaar in gesprek gaat. Deze verbeelding hebben we nodig om ons te kunnen verhouden tot de toekomst en om tot een gezamenlijke visie en oplossingen te komen.

Warming Up (www.wearerewarmingup.nl) is het begin van een nieuw verhaal: een permanent platform rondom klimaat, kunst en democratie om de krachten te bundelen en elkaar scherp te houden. Omdat ontmoeting en verbeelding cruciaal zijn om burgers, beleidsmakers, meerderheden, minderheden, activisten, wetenschappers, kinderen, pensionado's en creatieve makers te verbinden rond het klimaatvraagstuk. In september strijkt het festival in Nijmegen neer (in en om LUX) met uiteenlopende activiteiten op verschillende stedelijke niveaus.

De fotoserie in Nijmegen werd ondersteund door een financiële bijdrage van de Commissie Beeldende Kunst. De rol van Besiendershuis in dit project was bemiddeling, organisatie en het vinden van financiering.

Flipping the Bird/Warming Up/Nimma aan zee, werd georganiseerd in samenwerking met Waterschap Rivierenland, Europe Direct, Gemeente Nijmegen, Duurzaamheidscafé, Radboud Green Office, Architectuurcentrum Nijmegen, Rooftop Revolution, Steenbreek Nijmegen, Scientists4future, en The Big Draw. Het landelijke project wordt georganiseerd vanuit Stichting Impact Makers.

1.8 TIEN JAAR BESIENDERSHUIS

Op 10/10/2020 bestond Besiendershuis in de huidige vorm al weer 10 jaar. We startten op zondagmorgen 10 oktober 2010 met een tweegesprek tussen de toenmalige burgemeester Thom de Graaf en onze eerste Artist in Residence, schrijver Thomas Verbogt.

De start en de het idee van de organisatievorm, lag bij Andree Van de Kerckhove met wie we tot 2014 het programma hebben op-en uitgebouwd.

Ongelooflijk veel leuke, lieve, vindingrijke, inspireerde en geestige mensen en organisaties hebben we ontmoet in de afgelopen 10 jaar en MET en DOOR hun hebben we alle mooie programma's kunnen ontwikkelen. Bijzondere en waardevolle herinneringen komen voorbij als we ons fotoarchief doorspitten.

Dankjewel Andree van de Kerckhove, Thomas Verbogt, Thom de Graaf, Henk Beerten, Florentijn Hofman, Martijn Schinkel, Edith Dekyndt, Daan Van Speijbroeck, Olafur Arnalds, Valkhof Affaire, Trinidad Contreras, Montse Hernandez i Sala, Maries Hendriks, Galerie Marzee, Gert Vlok Nel, De Wintertuin, Frank Tazelaar, Tanja Erasmus, Dennis Gaens, Kim van Kaam, Ney Poulissen Architecten, Laurent Ney, Chris Poulissen, Atelier Veldwerk, Onno Dirker, Rudy Luijters, ACN, Mirjam Kuitenbrouwer, Wouter Jansen, Regionaal Archief Nijmegen, Annegriet Wietsma, Stef Scagliola, Dolly Verhoeven, Maerle Snabel, Betty Bergman, Janine Adriaansens, Doornroosje, Collectief DeRuyter, Nicolas Geysens, Tristan Jong, Monique Warnier, Natuurmuseum, Noel Vergunst, Matthijs Schouten, Enge Buren, Jaardu, Clemens van de Ven, Kensington, Daniel Sanches, Torre Florim, Roos Reebergen, Suzan Drummen, Museum Het Valkhof, Kevin Toma, Greetje Aerts, Ben van Lieshout, Janny Pijnappels, Gilde Nijmegen, open Monumentendag, Tatyana Yasievitsch, Ellen Kocken, Dziga, Theatraal am Waal, Milan Boele van Hensbroek, Gerard Koek, Toni van Tiel, Karin van Pinxteren, Artez, Extrapool, Music Meeting, Kokayi, Zevenheuvelenloop, Abdel Kader Benali, Quader Shafiq, Kwatta, Jorieke Abbing, Suzanne van Loohuizen, Simon Weeda, Jibbe Wilems, Simon van der Geest, NOP, Pink Pony Express, Shaking Godspeed, Daryll Ann, Navarone, The Sneakers, Michael Prins, Maaïke Ouboter, Gore Maan, Stichting Orgelkring, Oddstream, Glowarp, Paul Roncken, Valkhofkwartier, Kunstnacht, Kim Uittenhout, Lothar Otten, Rob de Bruijn, Darko Esser, Niels Beugeling, Henk Beerten, Choirboy invisible, Mia Dennis, Jeanette van Noorderburg, Port of Call, Pohjankonna Oy, Hannes Vartiainen, Pekka Veikkolainen, Go Short, Kirsten Ruber, Fabrikaat, Risk Hazekamp, Tania Witte, Sanne Willemsen, Anne Speckens, Janne Schra, Danny Vera, De Staat, Soak, Shaemless, My Baby, Jaap Scheeren, Mensen Zeggen Dingen, Dirkzwager advocaten en notarissen, Frank Delissen, Bob Lejeune, Stichting Pijn bij Kanker, Ton Rijken, Henriette Terburg, Ina van den

Heuvel, Hans Mulder, Anne-Marie Verwaaijen, Rabobank Rijk van Nijmegen, Frank Antonie van Alphen, Manon Bruininga, Angela Verkuijlen, Leo Willems, Eva Timmermans, Tourtodo, Plees to be, Great Things, Joep Grootings, Buddy Wakefield, Rijn-IJssel College, Niek En Nena, Amy Leon, Bastaard Platen, Omnisign, Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Ben en Tine Luderer, Martijn Schinkel, Het Derde Beeld, Nina Polak, Erik Karel de Vries, Rob Beumer, een Schone Dood, Mijntje van den Berk, Elin Meijnen, Willem III, Lodewij XIV, NEC, LUX, Wiebo Kersten, NEC Doelbewust, NEC Supportersvereniging, Peter Hendriks, Arne Broekhoven, Louis van den Hengel, Joost Rozendaal, Kees Besse, Ilona Verhoeven, Vasimzo, Duo Alante, Stichting Onbeperkt Genieten, Marcel Jansen, Chayah van Diermen, Kiki Mettler, Jochanan Westra, Lea Kliphuis, Kaashandel De Wit, Bakkerij de Bie, Heleen Wijgers, Nina Weijers, Paul Schreurs, Stevenskerk, Kris Vissers, Radboud Universiteit, HAN, Radboud UMC, Keiko Sato, Rob Sweere, Meike Heessels, Floor Adams, Expertisecentrum voor Pijn en Palliatieve Zorg, Inscience filmfestival, Diana van den Berg, Constant Hoogensbosch, Peter Batenburg, Ruben Trimbach, Kalinka Kreukelzone, Michiel Los, Neeltje Roos van der Burgt, Carlo Lammers, Cultuur op de Campus, Elena Chemerska, Astrid Feringa, Yuqi Han, De Nieuwe Oost, Xavier Teerling, Clarice Gargard, Expoplu, Youri Appelo, Radboud de Groot, Maria Tap, Lidwin van Grunsven, Joep Payens, Strijkkwartet Jorge Gresa, Space Cowboys, Albert Dedden, Paul Keizer, Joanne Vrijhoff, Willy Arends, Nicole L'abee, Niels van Bunningen, Thijs van Beusekom, Jozien Wijkhuis, Anita Verstraaten... en iedereen die we vergeten zijn (en ik ben bang dat dat er wel een paar zijn...)

Dank jullie wel. Op naar de volgende 10.

10-10-2021 gaan we het feestje nog een keer proberen...

1.9 BESIENDERSHUIS WINT DE GELDERSE PAUWENVEER

Het Cultuurfonds Gelderland heeft de Gelderse Pauwenveer 2020 toegekend aan het Besiendershuis in Nijmegen. Het Besiendershuis ontving in het Huis der Provincie te Arnhem de prijs uit handen van de commissaris van de Koning John Berends, tevens voorzitter van het Cultuurfonds Gelderland.

De prijs bestaat uit een bedrag van 25.000 euro en een kunstwerk ontworpen door Niels van Bunningen.

HET OORDEEL VAN DE JURY

We bevinden ons in een tijdvak waarin de creatieve manier van kijken en denken van kunstenaars echt héél belangrijk is/wordt voor de samenleving. Deze organisatie laat deze rol van kunstenaars goed uit de verf komen en is een belangrijke ambassadeur om ook andere partijen aan te moedigen kunstenaars in te schakelen vanwege hun specifieke vaardigheden.

Het Besiendershuis organiseert al heel lang diverse projecten waarbij iedere discipline welkom is. Er wordt gedacht vanuit multidisciplinaire samenwerking van culturele en niet-culturele partijen. Mooie voorbeelden zijn Suffering Matters (met onder meer het Radboud-umc als partner), Frontlijnen (een project met sterke verankering in de stad, haar geschiedenis en haar inwoners) en #wijzijnooknijmegen (een project dat stigma's rond psychiatrie bespreekbaar maakt).

DE GELDERSE PAUWENVEER

De prijs wordt tweejaarlijks toegekend aan een instelling die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van cultuur of natuur in de provincie Gelderland. Dit jaar wordt de prijs uitgereikt aan een organisatie die zich inzet om kunst en kunstenaars op nieuwe manieren te verbinden met de samenleving.

De prijs is in 2005 ingesteld op initiatief van de commissaris van de Koning van Gelderland, C.G.A. Cornielje, in samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland.

De criteria die de jury hanteerde zijn: Is de ambitie van de organisatie erop gericht dat er een fundamentele verandering van een systeem plaatsvindt? Snapt de maker hoe het werk moet ingrijpen op de context waar het zich toe verhoudt? Gaat de organisatie samenwerking aan? Wat is de potentie van het project? Leiden projecten tot nieuw gedrag en tot nieuwe omgangsvormen (relaties)? Leiden projecten tot bewustzijnsverandering, discussie, gedragsverandering, systeemverandering? Wordt het werk esthetisch, passend bij de inhoud van het werk gepresenteerd?

NOMINATIES

De andere organisatie die waren genomineerd zijn Motel Spatie uit Arnhem en Lokalen uit Varsseveld. Zij ontvingen een cheque van 5.000 euro.

DE JURY

De jury van de Gelderse Pauwenveer 2020 bestaat uit Erna aan de Stegge van Cultuur Oost, social designer Tabo Goudswaard, bestuursleden Dick Chargois (voorzitter) en Rocco Hueting en ambtelijk secretaris Wendelien Kuit.

ACHTERGROND OVER DE GELDERSE PAUWENVEER

Tussen 1400 en 1474 werden op landgoed Staverden witte pauwen gehouden. De witte veren werden als versiering gebruikt op de helm van de hertog van Gelre. De oude traditie van het houden van witte pauwen werd door de familie s' Jacob in ere hersteld. Ook nu zijn er nog steeds witte pauwen op Staverden te vinden.

Geldersch Landschap en Kasteelen schenkt de veren nu van tijd tot tijd aan de commissaris van de Koning. In 2005 ontving de commissaris bij zijn aantreden witte pauwenveren. Hij zei daarbij dat hij deze later wilde uitreiken aan een persoon of instelling die zich bij uitstek verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van cultuur en/of natuurbehoud in Gelderland.

Cultuurprijs als

creatieve motor

Huis van cultuur De Gelderse Pauwenveer werd eind vorige maand uitgereikt aan het Besiendershuis in Nijmegen. De provinciale cultuurprijs is een broodnodige erkenning voor deze culturele ontmoetingsplek aan de Waalkade.

Mirjam van Zolet

Zichtbaar vanaf de Waalkade in Nijmegen staat het al eeuwen beschieden en bijzonder te zijn: het Besiendershuis (ca. 1535). Naar men zegt een van de oudste woonhuizen van Nijmegen die nog overeind staan. Gerestaureerd in de Tweede Wereldoorlog en vanaf 1950 in gebruik als 'huis van cultuur', is het bescheiden pand begonnen als plek van waaruit schepselingen geïnspecteerd en getaxeerd werden door de besieder. Vandaar de naam.

Vanaf 2010 is het Besiendershuis een werk- woon- en ontmoetingsplek voor wetenschappers, kunstenaars, schrijvers, film- en theatermakers. Onder burgemeester Thom de Graaf ontstond de wens om interessante mensen uit de hele wereld naar Nijmegen te halen, met een artist in residence-programma. Jan-Wieger van den Berg en Andree van de Kerckhove gingen daarvoor zorgen. Vier keer per jaar leefde er een kunstenaar in het huis, die zijn/haar beroek afslot met een eindpresentatie. Thomas Verbejt beet het spits af, hij schreef er het boek *Herfit in het Oosten*.

Niet elitair

In 2014, Corrie Kuijs heeft inmiddels Van de Kerckhove vervangen, is het ben toon dat 'kunst niet elitair mag zijn' en wordt de artist in residence afgeschaft. Het Besiendershuis wordt 'huis van de creatieve stad' en er komt een nieuwe website van den Berg. 'We kregen zelfs nieuwe visitekaartjes'. Samenwerken met gewone mensen is het credo. Het eerste project is een film over supporters van NEC. Kuijs: 'Het had nog heel wat vroe-

“
Ideeën genoeg,
't is nu zaak die
luchtkastelen op
de grond te
krijgen

— Corrie Kuijs

“
Er is de laatste
vijftien jaar geen
taal meer om
kunst te
waarderen, een
nieuwe taal is
nodig

— Jan-Wieger van den Berg

ten in de aarde om hen duidelijk te maken wat wij wilden. De moeilijkheid is dat wij opgeleid zijn als kunstenaars. Wij hebben een beeldend vermogen en zien moeten wat er mogelijk is. Dat heeft niet iedereen."

Twee jaar later volgt het project #wijzijnnijmegen. Van den Berg: "In 2016 vierde Nijmegen een kroonjaar met het project #wijzijnnijmegen. Maar die feestvreugde gold niet voor iedereen. Met kunstenaar Sanne Willemsen wilden we kwetsbare mensen zichzelf laten presenteren en stigma's rond psychiatrie bespreekbaar maken, door middel van huis-aan-huiskranten en mupi's."

Graag zou het duo iets dergelijks vaker organiseren, maar dat lukt niet. Kuijs: "Ondanks het enthousiasme, verandt het in het ambtelijk proces. Misschien ligt het ook aan ons: het gaat om alibi's en

niet-eindelijke resultaat van de kunstenaars, niet om onszelf. Wat dat betreft zijn we te bescheiden en is het soms moeilijk het Besiendershuis goed op de kaart te krijgen."

De laatste jaren wordt kunst sowieso te veel naar de zijkant van de maatschappij gemanoeuvereerd, vindt het duo. Van den Berg: "Er is de laatste vijftien jaar geen taal meer om kunst te waarderen. Een nieuwe taal is nodig en de overheid heeft daar een rol in."

Pauwenveer

Kuijs: "En dan is er nu de Gelderse Pauwenveer. We zijn niet gek! Het wordt gezien wat we doen! Die stimulans hebben we gezint."

De Gelderse Pauwenveer, om de twee jaar uitgereikt door het Prins Bernhard Cultuurfonds, is voor organisaties die 'kunst op nieuwe manieren verbinden met de samenleving'. De prijs bestaat uit

• Jan-Wieger van den Berg, Corrie Kuijs (r.) en Jade Kerste van het Besiendershuis in Nijmegen zien in de Gelderse Pauwenveer een blijk van erkenning.

een bijdrage van 25.000 euro en een kunstwerk ontworpen door Niels van Bunnigen.

Over een goede besteding van dat geld zijn ideeën genoeg, zegt Kuijs. "Het is nu zaak die luchtkastelen op de grond te krijgen." De lukt al aardig met projecten als de Wanwaf, het beeld dat inmiddels op de Waalkade staat, waarheen verhaal van de Nijmeegse kinderboekenschrijfster Marloes Kooijhuis op je smartphone te lezen is met behulp van een QR-code.

Samenwerking met andere organisaties en mensen uit de stad levert het Besiendershuis draagvlak op, besef Van den Berg. "Een project met veel positieve bijdragen startte, een samenwerking met het Radboudumc." Nijmegen is toch de stad van min en rust, vindt Van den Berg. "Met haar nekenhuizen, het vergoingsboom: bardenment, en het Lijden van

Christus in de St. Stevenskerk." In dat laatste gebouw zijn drie installaties over inden geslacht, in en weder diemende. Ook komt er een magazine en een podcast.

Vers bloed

Toch streeft het Besiendershuis, los van dat maatschappelijke, ook gewoon nog naar autonome kunst, volgens Kuijs. "Je bedient zich ook de stad door kunstenaars niet belemmerd vast te leggen op randvoorwaarden." Zelf gaat ze samen met fotograaf Marcoen Brauninga op zoek naar 'de vitale vrouw van 85+', een leeftijd die ze zelf nooit kort heeft bereikt, en de reden waarom ze afscheid neemt van het Besiendershuis. "Vers bloed is onze Jade Kerste, die gaat met Jan-Wieger verder met het uitvoeren van al onze plannen. Want tekort maar dat er nog genoeg in het wa-

3. BESIENDERSHUIS: GUESTHOUSE

Zoals de Coronacrisis op bijna ieder onderdeel van de samenleving grip heeft, geldt dat ook voor onze residenties. De maand november zou in het teken staan van een intensieve samenwerking met de Wintertuin/Nieuwe Oost. Al een aantal jaren ontvangen we in aanloop van het Wintertuinfestival bijzondere literaire gasten in ons huis. Dit jaar wilden we met die samenwerking een nieuwe weg inslaan. In het kader van het CELA project. CELA (Connecting Emerging Literary Artists) geeft een Europese context aan een nieuwe generatie literaire makers. Uniek in Europa, brengt CELA 30 opkomende schrijvers, 80 opkomende vertalers en 6 opkomende literair professionals samen om te laten zien hoe literatuur mensen kan verbinden, een grotere kans te bieden aan kleinere talen en veranderingen in gang te brengen. In de maand november zouden we met vers elan deze meerjarige samenwerking met de Nieuwe Oost middels een mooie residentie bekronen. COVID gaf er echter een andere slinger aan. Het project is doorgeschoven naar 2021.

We mochten het afgelopen jaar echter wel een aantal andere gasten binnen onze muren ontvangen. ExpoBart bracht ons Nieuwe Oost-exposant Marlot Meyer (ZA). In het voorjaar hadden we eveneens via ExpoBart het duo Harry Markusse & Kevin Bauer te gast. In januari kwam de Spaanse schrijfster Blanca Puyuelo naar ons op verzoek van de Wintertuin. In mei werkte Erik Matthijssen in Museum het Valkhof aan de bijzondere tentoonstelling die hij maakte met Ineke Hans. BESIENDERSHUIS verschaftte een warm onderdak in die opbouwperiode. ExpoPlu konden we helpen door vijf jonge kunstenaars onderdak te bieden voor de ontwikkeling van de expo 'Who is to blame?'. Dit waren Koen Kievits, Kurina Sohn, Oscar Ekkelboom, Renee van Oploo en Stan Gonera. En natuurlijk was Ilona Verhoeven een paar keer onze welkome gast als Writer in Residence.

4 FINANCIËN 2020

Het Besiendershuis is een project van de Nijmeegse stichting NOX. De programmering van het Besiendershuis geschiedt in opdracht van de gemeente Nijmegen. Stichting NOX ontving daarvoor een bedrag van € 50.000,- een stijging ten opzichte van 2019 met € 16.000,-. Deze extra inkomsten zijn geïnvesteerd in projecten en aan de toepassing van de Fair Practice Code.

Door de uitval van projecten i.v.m. corona, zijn er met alle kunstenaars en uitvoerenden regelingen getroffen. Alle honoraria zijn uitbetaald en werkzaamheden uitgevoerd of uitgesteld tot in 2021.

Het Besiendershuis aan de Steenstraat wordt door de gemeente Nijmegen kosteloos beschikbaar gesteld aan de stichting.

INKOMSTEN

Voor logies en residenties in het bovenhuis werd door culturele instellingen en bedrijven € 1.770,- afgedragen.

Uit ticketverkoop en verkoop boekjes ontvingen wij € 842,-.

Stichting NOX ontving € 15.730,- aan subsidiegelden voor de uitvoering van de Besiendershuisprojecten van de stichting Vrienden van de Waalboog, de gemeente Nijmegen, uit de budgetten van SCIN, Commissie Beeldende Kunst en Citymarketing. De totale inkomsten over 2020 bedroegen daarmee € 18.342,-.

Voor het project SUFFERING MATTERS, dat is uitgesteld in verband met corona, zouden wij dit jaar € 33.857,- ontvangen. Deze inkomsten, die bestaan uit subsidies van het Mondriaanfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Provincie Gelderland en gemeente Nijmegen (cie BK) zullen in 2021, na uitvoering van het project, geïnd worden.

KOSTEN

De kosten voor coördinatie, beheer en huishouden van het Besiendershuis bedroegen € 8.017,-.

Aan personele kosten werd € 43.700,- uitgegeven.

De projectkosten bedroegen voor het Concert OpMaat € 673,-, voor Waterwolf € 6.275,-, voor SUFFERING MATTERS, festival voor groot en klein leed € 35.775,- voor Walk the Line € 1.000,- en tot slot voor FLIPPING THE BIRD €1.400,-.

De totale kosten over 2020 bedroegen daarmee € 96.840,-.

De reservering voor projecten uit subsidies en fondsen in 2020 bedroeg € 66.348,-.

De reservering voor projecten in 2021 bedraagt nu € 37.850,-.

Het spaargeld van de stichting tot slot, bedraagt € 13.925,-.

BESIENDERSHUIS 2020 WERD MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

Projectondersteuning:

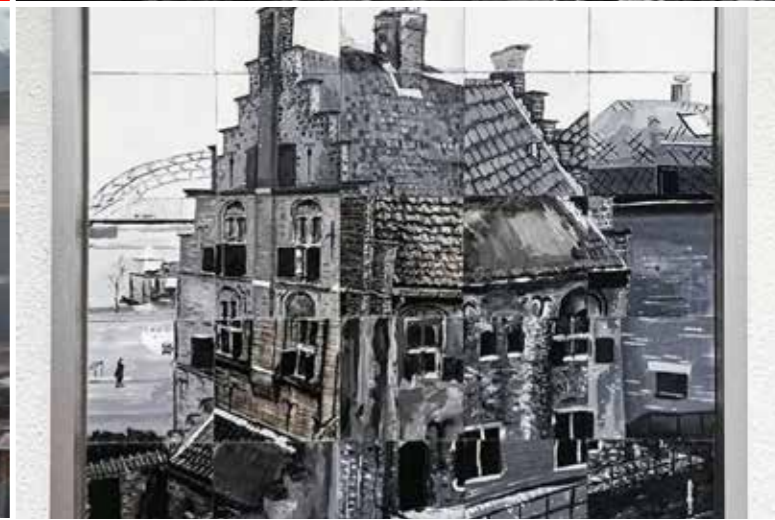

provincie
Gelderland

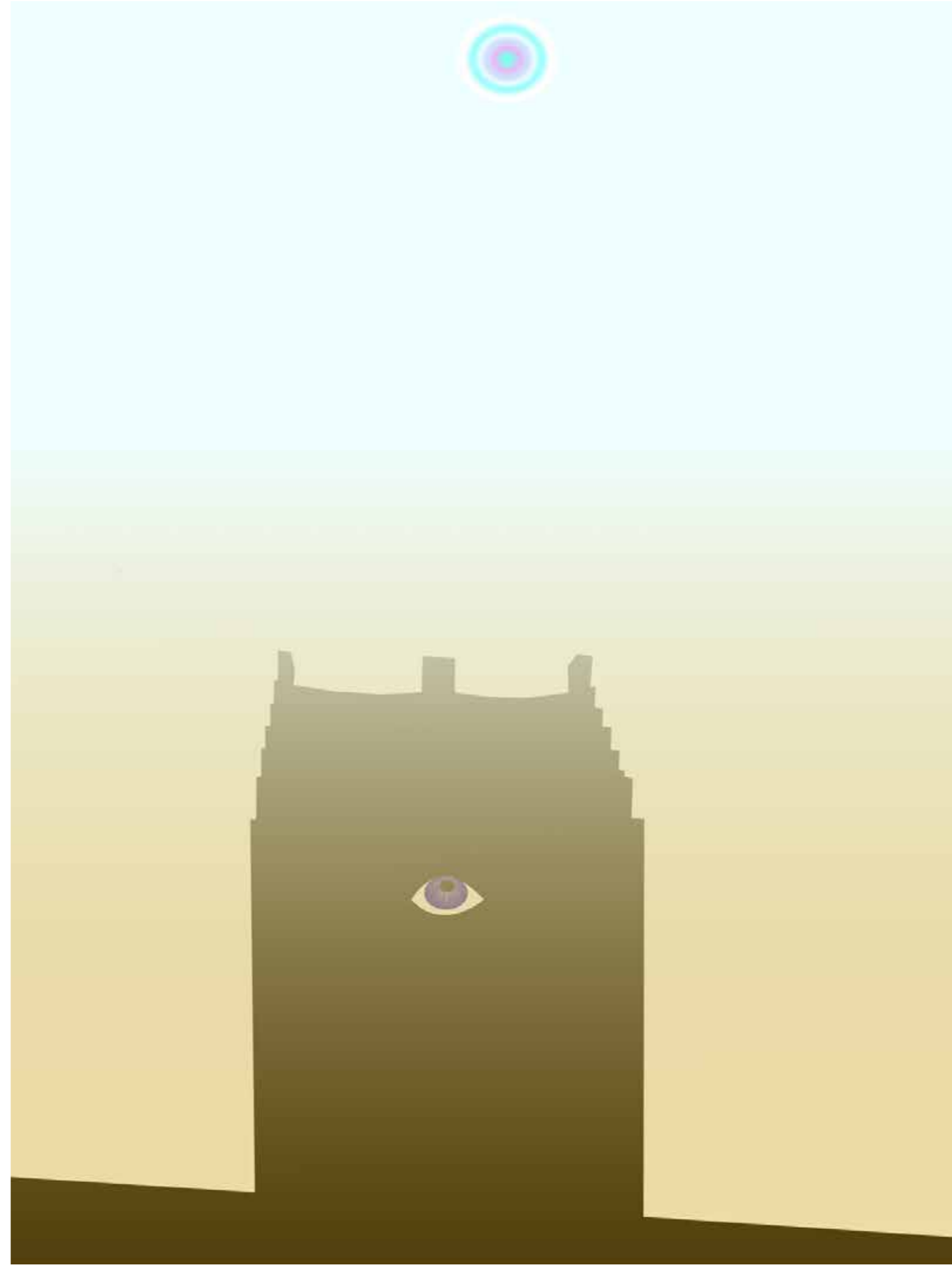

fonds SSN

Stichting
Vrienden van
de Waalboog

HOTEL
TEL: 23